

TOKEE-GEKKO

Gekko gecko
(Engl: Tokay Gecko)

Tokee-gekkoja esiintyy luonnossa lähinnä Kaakkois-Aasiassa ja Indonesian saaristossa. Ne viihtyvät pääasiassa puissa, mutta ovat löytäneet tiensä jo hyvinkin lähelle ihmisasumuksia.

Moni matkailija kertookin tarinoita hotellihuoneen parvekkeelle parkkeeranneesta suuresta sinisestä liskosta.

Tiesitkö, että nämä liskot ovat saaneet nimensä omasta ääntelystään?

Tokee-gekkko on paitsi kaunis väritykseltään, myös näyttävän kokoinen ja voi kasvaa jopa noin 35 cm mittaiseksi. Sillä on varpaisaan tehokkaat tarttumalevyt, joiden avulla se pysyy helposti vaikkapa lasisen terraarion katos-
sa. Silmäluomia tokeella ei ole ollenkaan, joten nukkuessaankin se pitää silmiään auki.

Tokeet ovat hämäräaktiivisia ja pysyttelevät päivisin piilossa leppämässä. Illan tullen tokeet kuitenkin lähtevät liikkeelle etsimään ruokaa ja mahdollisia parittelukumppaneita.

Silloin tällöin tokee-koiraat voivat huudella nimensä mukaisesti suhteellisen äänekkäästi. Ääntely kuulostaa sille kuin liskot sanoisivat "to-kee", siitä ne ovat saaneetkin nimensä.

TERRAARION VALINTA

Kun valitset asumusta tokee-gekolle, suosi asumusta, joka on leveyttään korkeampi, sillä tokee-

gekot viihtyvät korkealla. Jonkinlainen minimi yhden tokeen asumukselle on 60 x 45 x 90 cm, mutta mitä suurempi, sen parempi. Tilantarve kasvaa huomattavasti, kun pidetään useampaa liskoa, jotta ne voivat tarvittaessa paeta asuinkumppaneitaan. Muista tarkistaa, että terraario on ehdottoman pakovarma. Kysy tarvittaessa neuvoa jo ostotilanteesta Faunattaren henkilökunnalta.

Tokeet tulevat mainiosti toimeen yksinään, eikä kaipaajajito-veria, mutta niitä voidaan pitää myös ns. haaremissa, jossa on yksi koiras ja useampia naaraita. Pareittain pidettynä uros usein ahdistelee naarasta jatkuvilla paritteluyrityksillään ja naaras voi menehtyä jatkuvaan munimiseen. Suositeltavinta onkin sijoittaa jokainen lisko omaan asumukseensa. Jos kuitenkin asutat useita gekkoja samaan, pidä vain suunnilleen samankokoisia yksilöitä samassa terraariossa. Älä koskaan sijoita samaan terraarioon kahta koirasta, sillä ne todennäköisesti tappelevat. Koska suljetussa tilassa heikompi koiras ei pääse poistumaan vahvemman reviiriltä, voivat tappelut jatkua niin kauan että heikompi yksilö kuolee.

Koska tokee-gekot tarvitsevat suhteellisen korkean ilmankosteuden, n. 70-80%, huolehdi, että terraariossa on riittävä ilmanvaihto. Mikäli terraarion ilma ei kierrä kunnolla, sinne ilmestyy helposti

hometta. Pohjamateriaalin hometumista voit ehkäistä luonnollisesti laittamalla pohjamateriaalin sekään esim. hyppyhäntäisiä ja siiroja, jotka syövät pohjalle tipuvia ulosteita ja ruoantähteitä.

TERRAARION SISUSTUS

Yksi terraarioeläinten omistamisen parhaista puolista on juuri kauniit, luonnonmukaisesti sisustetut terraariot, jotka tuovat palan luontoa kotiin! Huolellisesti sisustettu terraario miellyttääkin paitsi omaa silmääsi, on myös tokeelle miellyttävä paikka elää. Koska tokeetkin piilottelevat päivisin, kannattaakin kauniiseen sisustukseen panostaa, näin terraariota on mukava katsella myös silloin, kun lisko piilottelee.

Pohjamateriaalina käytetään usein lannoittamatonta turvetta, kaarnahaketta tai näiden sekoitusta. Lannoittamaton turve pitää kosteutta hyvin ja on luonnollisen näköinen. Kauniin ja luonnollisen näköisen pohjan saat kun lisäät turvekerroksen päälle kaarnahaketta, kuivia lehtiä jne.

Lisäksi sisustukseen tarvitaan tietysti lukuisia kiipeilymahdollisuuksia; tukevat oksat, kaarnanpalat, bambukepit ovat oivallisia ja luonnonmukaisia valintoja tokeen terraarioon. Muista kiinnittää oksat huolellisesti esim. terraarion kattoon tai seiniin esimerkiksi akvaariosilikonilla.

Panosta erityisesti terraarion yläosien sisustukseen ja huolehdi,

että siellä on liskollesi riittäväsi näkösuojaa. Esim. muovi -ja silkkikasveja on helppo kiinnittää terraarion yläosiin ja ne tarjoavat liskollesi luonnollista näkösuojaa

Voit myös istuttaa terraariioon eläviä kasveja, näillä saat terraariioon helposti näyttävyyttä ja luonnonmukaisen ilmeen, sekä kosteutta. Kasveja valitessa tulee ottaa huomioon, etteivät kasvit saa olla teräviä tai piikkikäitä, jottei lisko loukkaa itseään niihin. Liian hennot ja helposti murtuvat kasvit eivät useinkaan kestä tokeen terraariossa, sillä lisko ei kunnioita terraarion sisustusta millään tapaa ja usein kiipeileekin myös kasveissa, jolloin liian hennoiset kasvit menevät rikki.

Sisustaessasi terraariota voit käyttää myös muovi -ja silkkikasveja, rakentaa terraarioosi itse näyttävän taustan, vain mielikuvituksesi on rajana rakentaessasi terraariota. Lisätietoa terraarion sisustuksesta saat tietysti Faunatarin henkilökunnalta!

EOLOSUHTEET

Luonnossa tokeiden elinympäristö vaihtelee aina viidakon hämäristä hotellihuoneen vessan seinään. Terraariossa kuitenkin pyrimme jäljittelemään tokeiden urbaanimman elinalueen sijaan niiden luontaisempaa elinympäristöä, sekä niiden olosuhteita. Hyvin suuri merkitys onkin oikealla lämmityksellä, kosteudella sekä valaistuksella.

Vaikka tokeet ovat hämääk-tiivisiä, tulee niillekin järjestää oikeanlainen päivärhythmi valaistuksen avulla, näin gekko erottaa vuorokauden ajat toisistaan. Voit käyttää tavallista loisteputkea, mutta luonnollisempaan tulokseen päästään UVB-valaistuksen avulla, esim. Exoterran 2.0% UVB-loisteputkella. UVB -säteilyllä on muutenkin positiivisia myös hämääk-tiivistenkin liskojen käyttöön ja terveyteen, sillä UVB-säteily edistää mm. kalkan imeytymistä elimistössä. Valaistus

pidetään päällä 10-12 tuntia vuorokaudessa. Helpoiten valaistuksen säätely pysyy säännöllisen ajastimen avulla.

Terraarion yleislämpötilaksi 25-30 astetta on sopiva. Koska tokee on muiden matelijoiden tapaan vaihtolämpöinen, tarvitaan myös lämmittelypaikka. Koska tokee viihtyy terraarion yläosissa, on viisainta käyttää lämpölampua, joka suojataan niin, ettei gekko pääse siihen itseään polttamaan. Lämmittelypaikalla lämpö saa kohota neljänkymmenen asteen tuntumaan. Tärkeää on, että gekot voivat itse hakeutua lämpimämpään tai viileämpään. Yöksi lämmitys, kuten valaistuksen, sammutetaan ja lämpö saa laskea kahdenkymmenen asteen paikkeille.

Tokeiden luonnollisillakin elinalueella suhteellinen ilmankosteus on melko korkea. Terraariossa tämä voidaan järjestää sumuttelemalla terraariota kerran-kaksi päivässä tai erilaisilla kostutuslaitteilla, kuten nk. foggereilla tai sadetusjärjestelmillä. Kuten muutkin liskot, myös tokee luo nahkansa. Mikäli ilmankosteus on liian matala, voi nahanluonti epäonnistua ja vanhaa nahkaa jäädä kiinni häntään tai varpasiin. Ensimmäinen merkki tästä on usein tokeen kyvyttömyys kiipeillä ja se putoilee lasista, sillä vanha nahka varpaissa estää tarttumakänsiä saamasta otetta pinnoista. Kosteutta kannattaakin tarkkailla kosteusmittarin avulla. Jos huomaat liskossa merkkejä lähestyvistä nahanluonnista, sumuttele terraariota reippaammin.

Tokeet juovat luonnossakin pisaroista, joten vesikupin sijaan kannattaakin käyttää ns. dripperiä, joka tiputtelee vesitippoja tokeen juotavaksi. Terraarion pohjalla olevasta vesikupista ei tietenkään ole haittaa, mutta koska tokee asustelee terraarion yläosissa, jää se helposti käyttämättömäksi.

RAVINTO

Tokeet ovat erittäin ahneita lihan-syöjiä ja ne syövätkin lähestulkoon kaiken, minkä ne saavat kiinni ja nieltävä. Terraariossa ruokalistalle kuuluvat suurikokoiset sirkat, torakat, jauhomadot, vahakointoukat ja muut hyönteiset. Silloin tällöin voit tarjota tokeellesi myös pakastettuja hiirenpoikasia jotka sulatetaan huolellisesti ennen tarjoamista. Faunatarin henkilökunta opastaa sinua mielellään oikeiden ruokaeläinten valinnassa.

Voit tarjoilla hyönteiset esim. kupista tai pinseteistä. Kun ruoka tarjotaan pinseteistä, nähdään liskokin samalla ja sen terveydentilaa on helpompi tarkkailla. Sirkat ja muut ruokaeläimet jotka eivät kaivaudu, voidaan tarjoilla myös niin, että ne vapautetaan terraarioon. Näin tokee saa tekemistä metsästäessään ruokansa ja liskon hoitaja erittäin mielenkiintoista seurattavaa.

Monivitamiineja ja kalkkimineraalivalmisteita lisätään ruokaan tokeen iästä riippuen. Poikasille etenkin kalkkia on hyvä lisätä miltei jokaisella ruokintakeralla, aikuisille kerran viikossa riittää hyvin.

Jos pidät useampia yksilöitä samassa terraariossa, varmista etteivät vahvemmat yksilöt ahmi kaikkea ruokaa. Ravitsemustilan voit tarkistaa helpoiten gekon hännästä, sillä se varastoi sinne vararavintoa. Hyväkuntoisena tokee voi olla kuukauden, joskus pidempäänkin syömättä. Normaalisti aikuiset on hyvä syöttää pari kertaa viikossa ja poikaset useammin. Varo kuitenkin ruokkimasta lemmikkejasi ylilihaviksi.

LISÄÄNTYMINEN

Täysikasvuinen tokee on kahden-kolmen vuoden ikäisenä, kasvuvauhti tietenkin riippuu ravinnon määrästä ja laadusta.

Tokeet lisääntyvät suhteellisen helposti terraario-oloissa. Uros ja

naaras sijoitetaan samaan terraarioon parittelun ajaksi, tämän jälkeen ne on kuitenkin hyvä erottaa, jottei naaras stressaannu jatkuvista paritteluyrityksistä tai heikkene jatkuvan muninnan seurauksena.

Erityisen tärkeää on huolehtia kantavan naaraan riittävästä ravinnosta ja erityisesti kalkin saannista, sillä munien tekemiseen kuluu paljon kalkkia. Pölytä siis kantavan naaraan ruoat kalkkijauheessa mieluiten joka kerralla.

Naaraat muuraavat munansa kivien koloihin, puunkuoren väliin tai muuhun sopivaksi katsomaansa paikkaan. Älä irrota munia, sillä ne ovat yleensä lujasti kiinni, eivätkä lähde ehjänä irti. Lämpimältä noin 2 cm kokoiset munat kehittyvät puolisen vuotta. Poikasten kuoriuduttua, ota ne kuitenkin erikseen kasvamaan, jotta voit varmistua, että ne saavat riittävästi ravintoa, eivätkä isommat lajitoverit syö niitä suihin. Parhaiten ne kasvavat jokainen erikseen pidettynä.

Poikaset kannattaa sijoittaa esimerkiksi muovirasioihin tai nk. Faunabokseihin. Pienille poikasille paras pohjamateriaali on talouspaperi, joka on paitsi helppo siivota, myös turvallinen, sillä ruokaa metsästävä poikanen ei voi niellä siitä paloja. Muista, että pienet poikaset mahtuvat myös karkaamaan pienistä väleistä. Tarkista siis, että käyttämäsi poikasasumukset ovat ehdottoman pakovarvoja.

Huomioithan että tämä lisääntymisohje on tiivistetty, joten tutustu huolellisesti lajin lisääntymiseen jo etukäteen.

MUUTA HUOMIOITAVAA

Toisin kuin nisäkkäät eivät matelijat kaipaa hoitajaltaan yhteisiä seurusteluhetkiä, vaan kokevat ne ennemminkin ahdistavina. Vältä tokeen turhaa käsittelyä, sillä ne ovat usein varsin hankaita puolustamaan itseään eivätkä juuri kesyynny. Tokeilla on voimakkaat leuat ja ne purevat tarvittaessa lujasti. Näin ne saat-

tavatkin vain satuttaa itsensä rimpuillessaan tai puremalla säikähtäneen käsittelijän pudottaessa liskon. Tokeet ovat hyvin nopeita ja pystyvät kiipeämään ongelmitta mm. seinää pitkin pakoon, karanneen yksilön kiinni saaminen onkin melko haastavaa. Liiallinen käsittely saattaa pahimmassa tapauksessa aiheuttaa niille turhaa stressiä, josta saattaa seurata ruokahaluttomuutta ja muita ongelmia.

Jos lisko lakkaa pitkäksi aikaa syömästä, käyttäytyy oudosti tai on sairaan oloinen, ota yhteyttä matelijoihin perehtyneeseen eläinlääkäriin. Ota jo ennen liskon hankintaa selvää, mistä saat tarvittaessa liskollesi apua.

Huolehdi hygieniasta, monet matelijat saattavat kantaa luonnollisena suolistobakteerina salmonellabakteeria.

Teksti ja kuvat © Faunatar-ketju. Ohjeen jakaminen ja kopiointi sallittu ainoastaan Faunatar-ketjun myymälöille.